

ระบบการบันทึกและผ่านรายการบัญชีเจ้าหนี้

การโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางธุรกิจ

#15

สมุดรายวันซื้อ(Purchases Journal)

- สมุดรายวันซื้อใช้สำหรับบันทึกการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ ลักษณะของสมุดรายวันซื้อซึ่งมีลักษณะคล้ายกับรายวันขาย
- ช่องวันที่ตามใบกำกับสินค้า และช่องเงื่อนไขการชำระหนี้ มีไว้เพื่อให้เราทราบถึงวันกำหนดชำระหนี้ค่าสินค้า
- วิธีการบันทึกรายการในสมุดรายวันซื้อและการผ่านรายการ ใช้หลักการเดียวกันกับสมุดรายวันขาย กล่าวคือ
 - ยอดซื้อแต่ละรายการที่บันทึกในสมุดรายวันซื้อ
 - จะต้องผ่านรายการไปยังบัญชีเจ้าหนี้แต่ละรายซึ่งอยู่ในสมุดแยกประเภทย่อยเจ้าหนี้เป็นประจำทุกวัน
 - ในตอนสิ้นเดือนจะต้องรวมยอดซื้อในสมุดรายวันซื้อ แล้วใช้ยอดรวมนี้ผ่านรายการไป Dr. บัญชีซื้อ และ Cr. บัญชีเจ้าหนี้ ซึ่งอยู่ในสมุดแยกประเภททั่วไป

สมุดรายวันจ่ายเงิน (Cash Disbursement Journal)

- สมุดรายวันจ่ายเงินจะมีลักษณะคล้ายกับสมุดรายวันรับเงิน การบันทึกรายการในสมุดรายวันจ่ายเงินและการผ่านรายการเป็นไปในทำนองเดียวกันกับสมุดรายวันรับเงิน คือ
 - แต่ละยอดที่บันทึกในช่อง “เจ้าหนี้” จะต้องผ่านรายการไป Dr. บัญชีเจ้าหนี้แต่ละรายเป็นประจำทุกวัน และแต่ละยอดที่บันทึกในช่องบัญชีอื่น ๆ ก็เช่นกัน
 - จะต้องผ่านยอดไป Dr. บัญชีที่เกี่ยวข้องในสมุดแยกประเภททั่วไปเป็นประจำทุกวัน
 - เมื่อถึงวันสิ้นเดือนของทุก ๆ เดือน ให้รวมยอดในแต่ละช่องแล้วผ่านยอดรวมของช่อง “Cr. เงินสด” “Cr. ส่วนลดรับ” และ “Dr. เจ้าหนี้” ไปยังทั้ง 3 บัญชีในสมุดแยกประเภททั่วไป

สมุดรายวันซื้อ

สมุดรายวันซื้อ (ซ.)

วันที่	บัญชีที่เครดิต (บัญชีเจ้าหนี้)	เงื่อนไขการชำระเงิน	การผ่านรายการ	จำนวนเงิน
2553				
ส.ค. 2	ร้านไอทีหนึ่ง	2/10, /30		20000
8	ร้านไอทีสอง	2/10, /30		40000
14	ร้านไอทีหนึ่ง	2/10, /30		30000
15	ร้านไอทีสาม	2/10, /30		10000
21	ร้านไอทีสาม	2/10, /30		20000
31	Dr. บัญชีซื้อ / Cr. บัญชีเจ้าหนี้		(501)/(201)	120000

การผ่านรายการจากรายวันซื้อ

- รายการขายสินค้าที่บันทึกในสมุดรายวันซื้อจะต้องผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท โดย
 - ผ่านแต่ละรายการขายไปยังบัญชีแยกประเภทย่อยเจ้าหนี้
 - และผ่านรายการยอดขายรวมไปยังบัญชีเจ้าหนี้ (บัญชีคุมยอด) และบัญชีซื้อ ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
- เครื่องหมาย ✓ ในช่องการผ่านรายการแสดงว่ารายการซื้อนั้น ได้ผ่านรายการไปยังบัญชีของเจ้าหนี้ ในสมุดแยกประเภทย่อยเจ้าหนี้แล้ว
 - ถ้ามีการกำหนดรหัสหรือเลขที่บัญชีเจ้าหนี้แต่ละรายไว้ ให้ใส่รหัสหรือเลขที่บัญชีของเจ้าหนี้แทนเครื่องหมาย ✓

วันที่	บัญชีที่เครดิต (บัญชีเจ้าหนี้)	เงื่อนไขการชำระเงิน	การผ่านรายการ	จำนวนเงิน
2553				
ส.ค. 2	ร้านไอทีหนึ่ง	2/10, /30	1	20000
8	ร้านไอทีสอง	2/10, /30		40000
14	ร้านไอทีหนึ่ง	2/10, /30	2	30000
15	ร้านไอทีสาม	2/10, /30	3	10000
21	ร้านไอทีสาม	2/10, /30	4	20000
31	Dr. บัญชีซื้อ / Cr. บัญชีเจ้าหนี้		5	120000
			(501)/(201)	

สมุดบัญชีแยกประเภทย่อย-เจ้าหนี้ร้านไอทีหนึ่ง				
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 2	ซ .1		20000	20000
14	ซ. 1		30000	50000

ร้านไอทีสาม				
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 15	ซ .1		10000	10000
21	ซ .1		20000	30000

ร้านไอทีสอง				
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 8	ซ .1		40000	40000

สมุดรายวันซื้อ (ซ.)

หน้า 1

วันที่	บัญชีที่เครดิต (บัญชีเจ้าหนี้)	เงื่อนไขการชำระเงิน	การผ่านรายการ	จำนวนเงิน
2553				
ส.ค. 2	ร้านไอทีหนึ่ง	2/10, /30		20000
8	ร้านไอทีสอง	2/10, /30		40000
14	ร้านไอทีหนึ่ง	2/10, /30		30000
15	ร้านไอทีสาม	2/10, /30		10000
21	ร้านไอทีสาม	2/10, /30		20000
31	Dr. บัญชีซื้อ / Cr. บัญชีเจ้าหนี้		(501)/(201)	120000

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป บัญชีซื้อ 501				
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 31	ซ .1	120000		120000

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป บัญชีเจ้าหนี้ 201				
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 31	ซ .1		120000	120000

ผ่านรายการเมื่อสิ้นเดือนด้วยยอดรวม

การผ่านรายการจากรายวันซื้อ

- เมื่อสิ้นเดือน ให้รวมยอดในช่องจำนวนเงินของสมุดรายวันซื้อ (ยอดซื้อเชื่อทั้งเดือน) แล้วใช้ยอดรวมนี้ผ่านรายการไป
 - ช่อง Dr. ของ**บัญชีซื้อ**
 - ช่อง Cr. ของ**บัญชีเจ้าหนี้**บัญชีทั้งสองอยู่ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
- เมื่อผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปทั้งสองแล้ว ให้ใส่เลขที่บัญชีของทั้งสอง “(501) / (201)”
- ยอดของบัญชีเจ้าหนี้ในสมุดแยกประเภททั่วไป คือ ยอดที่เจ้าหนี้ทั้งหมดที่เป็นค้างหนี้ยู่ หรือยอดรวมหนี้คงเหลือของเจ้าหนี้ค่าทุกรายที่อยู่ในสมุดบัญชีแยกประเภทย่อย – เจ้าหนี้
- ดังนั้นเราจึงเรียกบัญชีเจ้าหนี้ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปว่า “บัญชีคุมยอดเจ้าหนี้ (Controlling Account)”

สมุดรายวันจ่ายเงิน (จ.ง.)

หน้า 1

วันที่	คำอธิบายรายการ	ชื่อบัญชีที่ Dr.	การผ่านรายการ	Cr. เงินสด	Cr. ส่วนลดรับ	Dr. ซื้อ	Dr. เจ้าหนี้	Dr. บัญชีอื่น ๆ
ส.ค. 1	จ่ายค่าเช่าด้วยเงินสด	ค่าเช่า	505	20000				20000
9	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	ซื้อ	501	11000		11000		
19	จ่ายชำระหนี้	ร้านไอทีสาม	✓ 1	9800	200		10000	1
20	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	ซื้อ	501	30000		30000		
21	จ่ายชำระหนี้	ร้านไอทีสอง	✓ 2	20000			20000	2
22	จ่ายชำระหนี้	ร้านไอทีหนึ่ง	✓ 3	20000			20000	3
31	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	ซื้อ		30000		30000		
31				140800	200	71000	50000	20000
				(101)	(504)	(501)	(201)	

สมุดบัญชีแยกประเภทย่อย-เจ้าหนี้ร้านไอทีหนึ่ง

วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 2	ซ. 1		20000	20000
14	ซ. 1		30000	50000
21	จ.ง. 1	20000	3	30000

ร้านไอทีสาม

วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 15	ซ. 1		10000	10000
21	ซ. 1		20000	30000
19	จ.ง. 1	10000	1	20000

ร้านไอทีสอง

วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 8	ซ. 1		40000	40000
21	จ.ง. 1	20000	2	20000

สมุดรายวันจ่ายเงิน (จ.ง.)

หน้า 1

วันที่	คำอธิบายรายการ	ชื่อบัญชีที่ Dr.	การผ่านรายการ	Cr. เงินสด	Cr. สวณลดรับ	Dr. ซื้อ	Dr. เจ้าหนี้	Dr. บัญชีอื่น ๆ
ส.ค. 1	จ่ายค่าเช่าด้วยเงินสด	ค่าเช่า	505	20000				20000
9	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	ซื้อ	501	11000		11000		
19	จ่ายชำระหนี้	ร้านไอทีสาม	✓	9800	200		10000	
20	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	ซื้อ	501	30000		30000		
21	จ่ายชำระหนี้	ร้านไอทีสอง	✓	20000			20000	
22	จ่ายชำระหนี้	ร้านไอทีหนึ่ง	✓	20000			20000	
31	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	ขาย		30000		30000		
31				140800	200	71000	50000	20000

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป				
บัญชีเงินสด				101
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 31	ร.ง.1	259000		259000
31	จ.ง. 1		140800	118200

บัญชีเจ้าหนี้				
				201
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 31	ข .1		120000	120000
31	จ.ง. 1	50000		70000

บัญชีซื้อ				
				501
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 31	ข .1	120000		120000
31	จ.ง. 1	71000		191000

บัญชีสวณลดรับ				
				504
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 31	จ.ง. 1		200	200

บัญชีค่าเช่า				
				505
วันที่	P/R	Dr.	Cr.	Bal.
ส.ค. 31	จ.ง. 1	20000		20000

วิธีการทำงบทดลอง

- เมื่อได้ผ่านรายการจากสมุดรายวันต่าง ๆ ไปยังบัญชีต่าง ๆ ในสมุดแยกประเภททั่วไปแล้ว ก็บยอดคงเหลือของทุกบัญชีในสมุดแยกประเภททั่วไป เพื่อจัดทำงบทดลอง

ร้านอิตาลี
งบทดลอง เมื่อ 31 พ.ค. 2553

ชื่อบัญชี	หมายเลข บัญชี	Debit	Credit
เงินสด	101	118,200	
ลูกหนี้	102	260,000	
เจ้าหนี้	201		70,000
ทุน	301		100,000
ขาย	401		425,000
ส่วนลดจ่าย	403	6,000	
ซื้อ	501	191,000	
ส่วนลดรับ	504		200
ค่าเช่า	505	20,000	
ยอดรวม		595,200	595,200

รับคืนและส่วนลด

- กรณีที่มีรายการรับคืนและส่วนลดที่เกิดขึ้นน้อยครั้ง ให้ใช้สมุดรายวันทั่วไปบันทึกการรับคืนและส่วนลดดังนี้

มิ.ย. 2	รับคืน ลูกหนี้ – ร้านชลบุรีคอมพิวเตอร์	402 102/✓	1500	1500
---------	---	--------------	------	------

- ผ่านยอด Dr. ไปที่บัญชีรับคืน
- และผ่านยอด Cr. ไปที่ 2 บัญชี คือ บัญชีลูกหนี้ (บัญชีคุมยอด) ในสมุดแยกประเภททั่วไป และบัญชีลูกหนี้ – ร้านชลบุรีคอมพิวเตอร์ ในสมุดแยกประเภทลูกหนี้ เลขที่บัญชีและเครื่องหมายที่ใช้ “102/✓”
 - 102 หมายถึงการผ่านยอดไปยังบัญชีคุมยอดลูกหนี้และ
 - ✓ หมายถึงการผ่านยอดไปยังบัญชีลูกหนี้แต่ละราย

ส่งคืนและส่วนลด

- กรณีที่มีรายการส่งคืนสินค้าเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ควรใช้สมุดรายวันทั่วไปบันทึกการส่งคืนดังนี้

มิ.ย. 2	เจ้าหนี้ – ร้านไอทีสอง ส่งคืน	201/✓ 503	1000	1000
---------	----------------------------------	--------------	------	------

- ผ่านยอด Cr. ไปที่บัญชีส่งคืน และผ่านยอด Dr. ไปที่ 2 แห่ง คือ บัญชีเจ้าหนี้ (บัญชีคุมยอด) ในสมุดแยกประเภททั่วไป และบัญชีเจ้าหนี้ – ร้านไอทีสอง ในสมุดแยกประเภทเจ้าหนี้

ระบบคอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

1. การผ่านรายการจากรายวันขาย

- ในรายวันขายจึงต้องมีการกำหนดรหัสที่เกี่ยวข้องคือ
 - รหัสบัญชีลูกหนี้ ในที่นี้คือ 102
 - รหัสบัญชีขายคือ 401
 - รหัสลูกค้า ร้านกรุงเทพคอมพิวเตอร์ ร้านชลบุรีคอมพิวเตอร์ ร้านเชียงใหม่คอมพิวเตอร์ ร้านหาดใหญ่คอมพิวเตอร์ เป็น 001, 002, 003 และ 004
- ยังต้องผูกรหัสลูกค้าให้เชื่อมกับรหัสบัญชีลูกหนี้ สำหรับให้ยอดที่บันทึกในรหัสลูกค้าสามารถนำมารวมไว้ในรหัสลูกหนี้เพื่อคุมยอดลูกหนี้อีกด้วย
- เมื่อมีการผ่านรายการตอนสิ้นเดือน ระบบจะรวมยอดในช่องจำนวนเงินของสมุดรายวันขาย (ยอดขายเชื่อทั้งเดือน) แล้วใช้ยอดรวมนี้ผ่านรายการไปบัญชีคุมยอด Dr. รหัส 102 และ Cr. รหัส 401
- ตลอดจนบัญชีย่อยลูกหนี้แต่ละรายด้วยรหัส 001, 002, 003 และ 004 ในสมุดบัญชีแยกประเภทย่อยลูกหนี้เพื่อเพิ่มยอดหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายให้ถูกต้อง

ระบบคอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

2. การผ่านรายการจากรายวันรับเงิน

- เมื่อมีการผ่านรายการตอนสิ้นเดือน ระบบจะรวมยอดในช่องจำนวนเงินของสมุดรายวันรับเงินแล้วใช้ยอดรวมนี้ผ่านรายการไป
 - บัญชียอด Dr. รหัส 101 (เงินสด) 102 (ลูกหนี้) 403 (ส่วนลดจ่าย)
 - บัญชียอด Cr. รหัส 401 (ขาย) 301 (ทุน)
 - บัญชีย่อยลูกหนี้แต่ละรายด้วยรหัสลูกหนี้ 001, 002 และ 003 ในสมุดบัญชีแยกประเภทย่อยลูกหนี้เพื่อรับลดยอดหนี้

ระบบคอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

3. การผ่านรายการจากรายวันซื้อ

- ในรายวันซื้อต้องมีการกำหนดรหัสที่เกี่ยวข้องคือ
 - รหัสบัญชีเจ้าหนี้ ในที่นี้คือ 201
 - รหัสบัญชีซื้อ คือ 501
 - รหัสผู้จัดจำหน่าย ร้านไอทีหนึ่ง ร้านไอทีสอง และร้านไอทีสาม เป็น 001, 002 และ 003 ตามลำดับ
- นอกจากนี้ยังต้องผูกรหัสผู้จัดจำหน่ายให้เชื่อมกับรหัสบัญชีเจ้าหนี้สำหรับให้ยอดที่บันทึกในรหัสผู้จัดจำหน่ายสามารถนำมารวมไว้ในรหัสเจ้าหนี้เพื่อคุมยอดเจ้าหนี้อีกด้วย
- เมื่อมีการผ่านรายการตอนสิ้นเดือน ระบบจะรวมยอดในช่องจำนวนเงินของสมุดรายวันซื้อ (ยอดซื้อเชื่อทั้งเดือน) แล้วใช้ยอดรวมนี้ผ่านรายการไปบัญชีคุมยอด Dr. รหัส 501 และยอด Cr. รหัส 201
- ตลอดจนบัญชีย่อยเจ้าหนี้แต่ละรายด้วยรหัสผู้จัดจำหน่ายในสมุดบัญชีแยกประเภทย่อยเจ้าหนี้เพื่อเพิ่มยอดหนี้ให้ถูกต้อง

ระบบคอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

- การผ่านรายการจากรายวันจ่ายเงิน
 - เมื่อมีการผ่านรายการตอนสิ้นเดือน ระบบจะรวมยอดในช่องจำนวนเงินของสมุดรายวันจ่ายเงินแล้วใช้ยอดรวมนี้ผ่านรายการไป
 - บัญชียอด Dr. รหัส 201 (เจ้าหนี้) และบัญชีเกี่ยวกับรายจ่ายอื่น ๆ เช่น บัญชีค่าเช่า
 - บัญชียอด Cr. รหัส 101 (เงินสด)
 - ตลอดจนบัญชีย่อยเจ้าหนี้แต่ละรายด้วยรหัสผู้จัดจำหน่าย 001, 002 และ 003 ในสมุดแยกประเภทย่อยเจ้าหนี้เพื่อปรับยอดหนี้ให้ลดลง

End of Document